

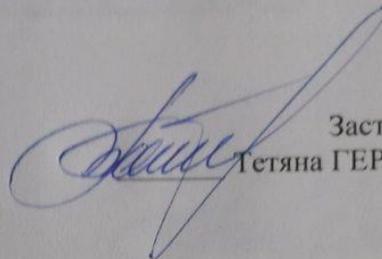
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ

«Любешівський технічний фаховий коледж

Луцького національного технічного університету»

*Випускна циклова (методична) комісія педпрацівників будівельного профілю,
будівництва та цивільної інженерії*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора з НР

Тетяна ГЕРАСИМИК-ЧЕРНОВА

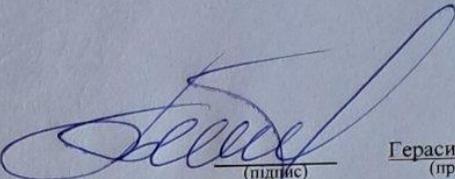
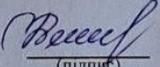
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗБАР'ЄРНЕ МІСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітньо-професійна програма	Будівництво та експлуатація будівель та споруд

Розробник: Оласюк Валентина Сергіївна, викладач коледжу

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньо-професійної програми «Будівництво та експлуатація будівель та споруд»	Протокол від <u>01.09.2025</u> № <u>1</u> Керівник РПГ <u>Герасимук-Чернова Т.П.</u> (прізвище, інішали)
Розглянуто та схвалено на засіданні випускної циклової (методичної) комісії педпрацівників будівельного профілю, будівництва та цивільної інженерії	Протокол від <u>01.09.2025р</u> № <u>1</u> Голова ЦК <u>Данилюк С.М.</u> (прізвище, інішали)

Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни:

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено			
		Дата та номер протоколу засідання РПГ	Підпис керівника РПГ	Дата та номер протоколу засідання циклової методичної комісії	Голова циклової методичної комісії

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Безбар'єрне міське середовище
Розробник(и)	Оласюк Валентина Сергіївна, викладач першої категорії E-mail: valjaolasyuk30@gmail.com
Семестр вивчення навчальної дисципліни	Для скороченого терміну навчання - 16 тижнів протягом III-го семестру.
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 4 кредити ЄКТС 120 годин, з яких 80 годин становить контактна робота з викладачем (74 годин лекцій, 6 години практичних занять), 40 годин становить самостійна робота. Форма контролю – залік. Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 5 год. Курсовий проєкт (робота) (за наявності) – не передбачено.
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	фахова за вибором здобувача освіти
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: «Вступ до спеціальності», «Метрологія і стандартизація», «Конструкції будівельні конструкції», «Матеріалознавство», «Технологія будівельного виробництва»
Додаткові умови	Для забезпечення вивчення таких дисциплін: «ОТОБВ», «Основи охорони праці», «Економіка будівництва»
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання дисципліни "Безбар'єрне міське середовище" є оволодіння майбутніми фахівцями теоретичних і практичних знань по проектуванню архітектурного середовища в якому б люди з обмеженими фізичними можливостями могли б жити і працювати на рівні з здоровими людьми, а також вміння застосовувати такі знання в своїй професійній діяльності при розробці нових планувальних рішень міського архітектурного середовища і реконструкції існуючої забудови.</p>	
<p>Завдання курсу полягає в тому, що вивчення дисципліни допоможе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комплексно вирішувати задачі планування навколишнього середовища і будівель з урахуванням потреб осіб з обмеженими можливостями; - Приймати ефективні рішення щодо вибору оптимальних рішень будівель з урахуванням принципів доступності; - Використовувати знання нормативно-технічних вимог на практиці; - Підбирати зручне і безпечне обладнання для доступності будівлі і приміщень 	

4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

ІК. Здатність приймати участь у розв'язанні складних спеціальних задач та практичних проблем в галузі будівництва у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів математичних, природничих та інженерних наук, передбачає застосування теорії та методів статички, міцності, стійкості, раціональної оптимізації, довговічності, надійності та безпеки конструкцій, будівель та споруд; застосування інформаційних технологій, систем автоматизованого проектування, програмних систем інженерного аналізу.

ЗК 05. Здатність спілкуватися державною мовою, як усно так і письмово.

СК 01. Здатність користуватись нормативною, технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ під час проектування, виконання робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

СК 02. Здатність читати та виконувати креслення, аналізувати структурну схему будівель, знати роботу окремих типових елементів конструкцій та їх взаємодію.

СК 8. Здатність вирішувати завдання проектування, зведення об'єктів будівництва у різних топографічних умовах

СК 18. Знання і вміння при влаштуванні фундаментів різних типів будинків і споруд, вміння визначати форми деформації будинків і споруд, вміння визначати форми деформації будинків, способи підсилення основ і фундаментів, здатність визначати та оцінювати навантаження на напружено деформований стан ґрунтових основ та несучих конструкцій

5. Програмні результати навчання

РН 08. Знати нормативні документи в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності та грамотно використовувати їх під час вирішення задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 13. Самостійно готувати і оформлювати типові складові технічної документації.

6. Вимоги до знань і вмінь

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

-особливості застосування сучасних будівельних матеріалів, виробів конструкцій, а також технологій при створенні об'єктів містобудування, архітектури та будівництва;

-Теоретичні основи архітектури будівель і споруд,

-Основи реконструкції архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- Дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд;

- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- розробляти конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проєктів;

- приймати рішення з урахуванням безпекових і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і техніко-економічних вимог і розрахунків;

7. Програма навчальної дисципліни

Вступ

Роль і значення дисципліни «Безбар'єрне міське середовище». Взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ.

Соціальна значимість вирішення проблеми інвалідності. Поняття інвалідності. Допоміжні засоби пересування для інвалідів, що впливають на габарити середовища. Технологічний простір. Розміри вертикальних та горизонтальних зон досяжності

Практичне заняття 1

Визначення особливостей по маломобільних групах населення.

2. ОСНОВИ БЕЗБАР'ЄРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Основи безбар'єрної архітектури. Терміни та визначення понять. Нормативні документи. Аналіз доступності архітектурного середовища життєдіяльності маломобільних груп населення.

Практичне заняття 2

Ознайомлення з містобудівними вимогами формування безбар'єрного міського середовища за ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій»

3. ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Вимоги до земельних ділянок та організації будівель і споруд. Вимоги до середовища життєдіяльності маломобільних груп населення. Засоби безпеки, орієнтування, отримання інформації при користуванні середовищем.

Практичне заняття 3

Опрацювання прикладів застосування принципів формування безбар'єрного архітектурно-містобудівного середовища на рівнях: міста, житлового району, кварталу, парку на засадах адаптації.

4. УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Універсальний дизайн. Принципи формування безбар'єрної архітектури та принципи універсального дизайну

8. Тематичне планування навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ п/п	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Всього (год.)	З них аудиторні		Самостійна робота (год.)
			Теоретичні, (год.)	Практичні, (год.)	
1	2	3	4	5	6
1	Вступ	4	2		2
2	Загальні вимоги	10	2	2	6
3	Основи безбар'єрної архітектури	24	12	2	10
4	Вимоги до формування безбар'єрної архітектури	74	56	2	16
5	Універсальний дизайн. Принципи формування безбар'єрної архітектури	10	2		6
	ВСЬОГО	120	74	6	40

9. Теоретичне планування курсу

№п \п	Назва теми	Кількість годин на тему	Кількість годин на лекційне заняття	№п/п урок у	Теми лекційних занять	Бібліограф ія
1	Вступ	2	2	1-2	Вступ	Л.2 стр.6-7
2	Загальні вимоги	2	2	3-4	Соціальна значимість вирішення проблеми інвалідності	Л.2 стр.6-19
3	Основи безбар'єрної архітектури.	12	12	5-6	Терміни та визначення понять.	Л.2 стр.19-21
				7-8	Поняття інвалідності	Л.2 стр.21-24
				9-10	Нормативні документи	
				11-12	Мало мобільні групи населення	
				13-14	Інвалідність та проблеми доступності	
				15-16	Поняття «доступність»	
4	Вимоги до формування безбар'єрної архітектури	56	6	17-18	Вимоги до земельних ділянок та організації будівель і споруд.	Л.2 стр.24-26
				19-20	Входи і шляхи руху	
				21-22	Містобудівні засоби забезпечення переміщення	Л.2 стр.26-32
	Житлові споруди		10	23-24	Вимоги до організації будівель та споруд	
				25-26	Входи та шляхи руху до будівель	
				27-28	Горизонтальні комунікації	
				29-30	Внутрішні вертикальні комунікації	
				31-32	Вимоги до середовища життєдіяльності маломобільних груп населення	
	Громадські споруди		28	33-34	Зони обслуговування відвідувачів у громадських будівлях	
				35-36	Засоби безпеки, орієнтування, отримання інформації при користуванні середовищем	
				37-38	Торгівельні зали та магазини	
				39-40	Заклади громадського харчування	
				41-42	Кінотеатри та кіноконцертні зали	
				43-44	Бібліотеки	
				45-46	Особливості планувальних рішень окремих приміщень	

				47-48	Музеї	
				49-50	Спортивні комплекси	
				51-52	Гардеробні для спортсменів -інвалідів	
				53-54	Вимоги до облаштування басейну, з можливістю його використання інвалідами	
				55-56	Основні габарити зони занять на відкритих спортивних майданчиках	
				57-58	Спортивні зали	
				59-60	Обладнання громадського туалету	
	Спеціалізовані типи житлових споруд (будинки інтернати)		12	61-62	Спеціалізовані типи житлових споруд (будинки інтернати)	
				63-64	Вимоги до ділянки	
				65-66	Основні принципи об'ємно-планувальних рішень	
				67-68	Житлові приміщення	
				69-70	Загальні інтернатські приміщення	
				71-72	Господарчо – адміністративні приміщення	
5	Універсальний дизайн	2	2	73-74	Поняття «універсальний дизайн». Принципи формування безбар'єрної архітектури та принципи універсального дизайну	Л.2 стр.38-42 Л.2 стр.42-47
	Всього	74				

10. Планування практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин на тему	Кількість годин на практичне заняття	№п/п уроку	Теми лабораторних занять	Бібліографія
1	Загальні вимоги	10	2	15-16	Визначення особливостей по маломобільних групах населення	Л.5 Методичні вказівки
2	Основи безбар'єрної архітектури.	24	2	21-22	Ознайомлення з містобудівними вимогами формування безбар'єрного міського середовища за ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій»	Л.5 Методичні вказівки
3	Вимоги до формування безбар'єрної архітектури	74	2	31-32	Опрацювання прикладів застосування принципів формування безбар'єрного архітектурно-містобудівного середовища на рівнях:	Л.5 Методичні вказівки

					міста, житлового району, кварталу, парку на засадах адаптації.	
	Всього	120	6			

11. Планування самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин на тему	Кількість годин на самостійну роботу	Кількість годин на тему	Теми самостійної роботи	Бібліографія
1	Вступ	4	2	2		
2	Загальні вимоги	10	6	2	Соціальна значимість вирішення проблеми інвалідності.	Л.4Методичні вказівки
				2	Поняття інвалідності. Допоміжні засоби пересування для інвалідів, що впливають на габарити середовища.	Л.4Методичні вказівки
				2	Технологічний простір. Розміри вертикальних та горизонтальних зон досяжності	Л.4Методичні вказівки
7	Основи безбар'єрної архітектури	24	10	2	Основи безбар'єрної архітектури.	Л.4Методичні вказівки
				4	Терміни та визначення понять. Нормативні документи	Л.4Методичні вказівки
				4	Аналіз доступності архітектурного середовища життєдіяльності маломобільних груп населення.	Л.4Методичні вказівки
9	Вимоги до формування безбар'єрної архітектури	74	16	6	Вимоги до земельних ділянок та організації будівель споруд.	Л.4Методичні вказівки
				5	Вимоги до середовища життєдіяльності маломобільних груп населення.	Л.4Методичні вказівки
				5	Засоби безпеки, орієнтування, отримання інформації при користуванні середовищем	Л.4Методичні вказівки
10	Універсальний дизайн. Принципи формування безбар'єрної архітектури	8	6	2	Універсальний дизайн. Принципи формування безбар'єрної архітектури та принципи універсального дизайну	Л.4Методичні вказівки
				2	Принципи формування безбар'єрної архітектури	Л.4Методичні вказівки
				2	Принципи формування універсального середовища	Л.4Методичні вказівки

					льного дизайну	ичні вказівки
	Всього	60	28			

12. Форми організації навчання

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Безбар'єрне міське середовище» є лекції, , практичні заняття, підготовка рефератів, доповідей, презентацій на щорічні студентські конференції, консультації, самостійна робота здобувачів освіти.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання контрольних робіт, реферату, виконання і захист практичних робіт, та залік за період вивчення дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, які використовуються при вивченні дисципліни:

1. В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція); наочні (ілюстрація, демонстрація).
2. В аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні).
3. В аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота під керівництвом викладача.
4. В аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові оцінки за реферати, статті, тези).

Засоби діагностування результатів навчання

Контрольні заходи, які проводяться в коледжі визначають відповідність рівня набутих здобувачами освіти знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо фахової передвищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по питаннях, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів освіти за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за контрольними роботами, захист практичних робіт. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному контролі за теми.

Семестровий контроль з дисципліни «Безбар'єрне міське середовище» проводиться в процесі освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з діючим Положенням про екзамен та заліки в ВСП «Любеївський ТФК ЛНТУ».

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та виконання розрахунків), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань),

критерії оцінювання визначаються рішенням ЦМК у НМК дисципліни «Безбар'єрне міське середовище» й доводяться до відома студентів.

Поточний контроль на лекції покликаний привчити студентів до систематичного опрацювання пройденого матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття студентів розділи з наступним роз'ясненням їх.

Контроль у позааудиторний час

1. Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури.
2. Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється.

3. Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях.

Консультації. Мета консультацій - допомогти здобувачам освіти розібратись у складних питаннях, вирішити ті з них, у яких студент самостійно розібратись не можуть. Одночасно консультації надають можливість проконтролювати знання студентів, скласти правильне уявлення про перебіг і результати навчальної роботи.

13. Критерії оцінки знань, умінь і навичок студентів

Контроль навчальної роботи здобувачів освіти і оцінювання здійснюються за 4-бальною (традиційною) шкалою:

Оцінка	Критерії оцінки
«2»	З допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та викопує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
«3»	Без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструктивно-технологічної документації. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок. Які може частково виправити.
«4»	Володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обгрунтована. Виконує практичні завдання з типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
«5»	Володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Бездоганно виконує практичні завдання як звикористанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

14. Політика навчальної дисципліни

Активна участь здобувачів на лабораторних заняттях під час опитування, відвідування лекційних занять, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність захисту ПР, самостійної роботи, заохочення здобувачів до науково-дослідної роботи.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Дотримуватись Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Любешівський ТФК ЛНТУ» <http://www.ltklntu.org.ua/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/>

Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання коледжу; з метою контролю виконання завдань екзамену в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Zoom, Google Meet, Viber тощо).

15. Рекомендована література

15.1. Література до теоретичного курсу.

Література до теоретичного курсу

1. Архіпова К.К., Єгоров Ю.П., Полікарпова Л.В. Проектування архітектурного середовища з урахуванням обмежених фізичних можливостей: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2018 р. 140с.
2. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посібник. / за заг. редакцією Байди Л.Ю., Красюкової-Еннс О.В. Київ, 2012. 216 с. URL:
3. Безперешкодний доступ людей з інвалідністю та маломобільних груп населення: принципи та рекомендації.
4. Грибальський Ярослав. Методика визначення доступності об'єктів громадського призначення для громадян з особливими потребами.
5. Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія: світовий досвід для України. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2000.
6. В.С. Оласюк. Безбар'єрне міське середовище. Конспект лекцій. 2022.–135с.
7. В.С. Оласюк. Безбар'єрне міське середовище. Методичні вказівки для виконання практичних робіт. 2024.–19с.
8. В. С. Оласюк. Безбар'єрне міське середовище. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи. 2024.–7с.
9. С.М. Савчук. Безбар'єрне міське середовище. Методичні вказівки для виконання контрольних робіт. 2024.–19с.

15.2. Інформаційні ресурси